

SZILÁGY-SOMLYÓ.

TÁRSADALMI HETILAP

A SZILÁGY-SOMLYÓ-VIDÉKI GAZDASÁGI-EGYLET KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	4 frt.
Fél évre	2 frt.
Negyed. évre	1 frt.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Hirdetéseket felvesz helyben a kiadóhivatal.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Sz.-Somlyó, az ev. ref. papi háznál, hova a lap anyagi és szellemi részét illető küldemények is czimzendők.

Hirdetések jutányos árban. Bélyegdíj 30 kr.

„Dákorománia.“

Az a veszélyes, könnyelmű játék, melyet a régi humanisták a klasszikusnak nevezett ó kor szavaival és eszméivel üztek, nem maradhatott rossz hatás nélkül a népek politikai életére, gondolkodásmódjára, melynél fogva a rég feledésbe ment s teljességgel megváltozott viszonyokra sehog sem illő földrajzi és ethnographiai szavakat és fogalmakat hoztak forgalomba. Ugy voltak a régi szendergéből föltámasztott szavakkal, mint a gyenge idegzetűek a kísértetekkel. Azok hatása alatt állanak, a nélkül, hogy máskülönbön legkevésbé is hathatnának, a nélkül, hogy némi aktuális súlylyal és erővel bírnának. Erejük csak annyi, a mennyit az elfoglaltságnak tetszik neki tulajdonítani.

Hazánk történetében láthatjuk, hogy még mindig meg vannak, sőt szaporodtak a tudományos és politikai életbe becsempészett szavak és eszmék politikai és nemzeti hátrányai. Ily hamis politikai és földrajzi kifejezés ez: Dákorománia. Oly szó, melyet tudományosságot negélező, de politikai rövidlátással megvert régiségimádók hoztak divatba, minden igazság és dívat nélkül, inkább azért, hogy a tárgyalanná vált régi heterogen fogalmakkal mulattassanak, minthogy alaposan tanítsanak. E névvel s annak gyakorlati alkalmazásával a pogány szellem és római tudományosság tulbecsülői ajándékozták meg bennünket. E falsificatiót különösen azok követték el, kik a humanisták nyomán művelték a történetet. Kik a történetírással korábbi időkben foglalkoztak, ily üres fecsegéssel soha sem töltötték az időt.

Biborban született Konstantin, a Nagy Konstantin által újra konstituált görög-római birodalom egyik örököse, beszél mint író (De administr. imp. cap. 37.) Magyarországról és a magyarokról. Ő valódi néven nevezi a gyermeket, a népeket, az országokat. Meghódol a tények előtt. Beszél „de terra

ultra Silvana“, sőt beszél még Gelon blák (oláh) vezéről is — már akár jogosan, akár jogtalanul — és beszél a rómaiak pásztoraikról, kik Pannoniában — nem Erdélyben — laktak, csak nem ismer Dáciát, a mint nem ismer egyebütt gallokat, hanem frankokat, nem Gallia Cisalpinát, hanem Lombardiát, nem Germániát, hanem Alemanniát, nem Rhaetiát és Vindeliciát, hanem Baviariát.

És ha egy némely külföldi történetíró, mint pl. Jordanis, ki kortársa volt az élő jobb latinírók legutolsójának, Boétius és Cassiodorusnak, vagy a IX-ik századbéli Kosmografus, — még Dácáról írnak; kijelentik, hogy ezt nem annyira a kor tényeinek megfelelőleg, mint csak a régi írók után s nagyobb világosság kedvéért teszik, hozzátevén, mint pl. Jordanis felhozott tárgyunkban (Clossféle kiadás 31 l.) „ez a régi Dácia volt, most Gepidiának neveztetik.“ A ravennai névtelen pedig, a hogy „az Gepidiának is neveztetik, hol most a hunok és avarok laknak.“ (Pinder és Parthey kiad. 28. l.) A mint agyonüti a későbbi „gepid“ foglalás és „gepid“ név az üres Dácia elnevezést (mert a dákok majd kiirtattak, majd elromáiasított utódaikban egy nagy politikai akcióval kihuzattak onnét) úgy agyonüti a hun és avar foglalás és lakás még a gepidia elnevezést is, úgy, hogy a Dácia-féle elnevezésnek valóban legkevésbé a jogosultsága. Ha pedig a mi Erdélyünk sem Biboros Konstantin, sem a mi Névtelenünk, de még csak a hatodik század írói szerint sem volt már Dácia, s e régebbi elnevezéssel csak azért élnek, hogy a tőlünk távol eső s a latin irodalom emlíntő táplálkozó olvasóikat némileg tájékoztassák; mikor foglalták el azt azután a már rég sehől sem létező dákok vagy dákorománok? Magok a Biboros Konstantinnál régebbi írók Dácia elnevezést csak kisegítőül használták. Sem ő, sem Anonymusunk lényegileg nem tudnak róla.

Csak a pogány latinisták emlékeinek középkori tulbecsülői, ismertetik fitogtatásával tündöklőni vá-

gyó szobatudósok, kiket nagyon jogosan sujthat az az a vád, melyet Cicero a korabeli görögöknek így fejezett ki: „Csak azon vannak, hogy szépen és megkapóan fejezzék ki magukat, nem pedig az igazságot mondják meg“, — igen csak azok estek azon hibába, hogy a szent nevén ismert Isten fiát elnevezték Herkulesnek, a szent lelket Zefirnek; az Isten anyját Divának, [jellemző, hogy ma így hívják még a szinpadai nőket is,] Erdélyt pedig Dáciának, melyeknek azok épen ellenkezői valának és bírtak már elég találó névvel is.

„Olvastuk valahol, — így irtak Josephus Flavius szerint a spártaiak egy országban lakó Oniás főpap idejéből zsidóknak, — hogy a zsidók és lacedémonok egy törzsből valók s Ábrahámól fogva átyafiak. (!) Mivel tehát ti eszerint a mi testvéreink (!!) vagytok, stb.“ E mosolyt keltő dolog jut eszünkbe, midőn románjaink a régi dákok és dákorománokban keresik az orruk előtt levők helyett a testvéreket s keresik azok föltámasztott neveinek oltalma alatt jövőjüket. Mintha a zsidók valaha dicsekedtek volna Kánaánitasságukkal, kiknek minden faját épen nekik kellett volna isteni végzés folytán kiirtani. Az oláhoknak sincs miért dicsekedni a dákokkal.

De eszök ágába se jutott volna velők dicsekedni, ha az áltudósok meg nem tanítják ezen fantomokra.

Reichersdorf Erdélyről írván, azt politikai néven Transzilvániának nevezi ugyan, de tudományosságának fitogtatása végett, meg nem állhatta, hogy bele ne keverje Dáciát. Sőt a székelyföldről egyesén azt írja, hogy: „az Dácia szeglete!“ [Chorographia Transilvaniae.] — Sinkay „Elementa linguae dacorumanae 1805. Budae“ előszavában ezzel lepi meg a világot: „non mihi foli, sed aliis etiam, gentem communi nomine Daco-romanam appellare placuit.“ S egyszersmind mint a megteremtett új klasszikai nemzet várandóságát írja körül a közel

TÁRCZA.

Nagyváradi levelek.

III.

Tisztelt uram! Szerkesztő ur!

Szereti-e ön az utleírásokat? Én mindig úgy voltam velük, hogy sohasem szegrettem azokat a csemegéket, melyeket mások ettek meg és azokat a leányokat, a kik elég önzők voltak máshoz menni feleségül.

Ha ön nem volna így, el kellene mondanom, hogy mi van Velencében és hogy jutni el oda? Eből a minden Baedekerben apróra megírt tárgyból azonban elég lesz annyi, hogy át kell hatolni a kaszton, ezen a hegylánc-sivatagon, mely hasonlít egy elvénhedtségekben is hatalmas férfihoz, kinek feje kopasz, ő maga meg sivar, mint egy öröm nélkül való lét és kihalt, mint egy élet nélkül való test. Ellenben Velence, ha már benne vagyunk a szellemi sántításokban, olyan, mint egy világszép asszony, a ki egyik lábával a szárazon, másikkal a tengerben fürdeni készül.

Van oka fürdeni. A mint besiklik a gondola a széles „nagy csatornán“ a lagunák városába, egyszerre megszerzi az utas a benyomást, hogy ez a világszép asszony valahol bepíszkolódott. Sőt, mi több, el is van hanyagolva. Az a hatalmas márvány palota jobbról milliókba került — miért hibázik a szemöldökfája? Nem mentség, hogy sokat adott érte a külön angol, a ki megvette. Az a másik egy kincstár, az ablakközök falbavésott szobrai meg-

annyi műemrek: miért csapdossa a szél hozzájuk szabadon a fél sarkáról letört, légben himbálódzó ablakszárnyakat? Miért rombolják le a templomot, hogy hozzájussanak divatos butoranyag nyerése kedvéért évszázados palotáihoz? S az istenadta nép, mely egy darab rézpénzért hol koldul, hol pumpol: ez a nép-e az a híres velencei?

Nem az.

A dogék palotája ott van. Termei, falvai telve vannak a világ leghíresebb műemekeivel, melyekhez a művészt magát hozták Velencébe hatalmas urai. A szt.-Márk templom ott van, idegen államok adójából, győzelmes háborúk sok sarcaiból állott össze. A Márk téren Velence híres galambjai s az oroszánok szobrai ott vannak, mintha most is a köztársaság egy nagy hajóhadát várnák diadalból. Ott van a sóhajok hidja s az ólomfedelek, a hol oly nyomorult lett a polgár, mint nemzete hatalmas és tönkretett, mint állama gazdag és erős. A város, a kövek úgy állanak ott, mint egykor, midőn a „tizek“ törvényt szabtak egy Európának. Mégis hiányzik valami!

A „tizek“ eltűntek s Európának egy Bismarck szab nagy katonatörvényt úgy, hogy az okosabb Amerika kacag neki. Az ólomfedelek üresek s a sóhajok hidján csak egy-egy ideális utazó sóhajtja el magát s arról sem lehet tudni, vajjon honfibanat vagy szerelmi bú okozza-e? A galambokat nem „Velence tanácsa“ eteti többé s a Doge palotáról nem hajtnak immár ujonnan lett dogék gyűrűket, az eljegyzés jelvényeit.

Bizony olyan ez a szép asszony, mint a kit elhagytak már az udvarlói!

Hatalmas homloka, a szt.-Márk tere ott tündöklök. Koronának illik reá ez a Márk temploma, büszke jogarnak az ércoroszlán. Ragyog. Szeme-

fénye: a dogék palotája. De nincs meg a lelke nincs még a hatalma...

Miért kellett ennek így lennie?

A négyemeletes házak ablakaiból győzedelmes vezéreket üdvözlő színes zászlók helyett száritandó fehérenemük lógnak emelethosszant lefelé. Szt. Márk oroszlánja áll, de nem győz le többé senkit és nem parancsol többé senkinek. A signoria, melyet nem tudott levérni fél Európa nem s a ki annál is több volt: Nagy Lajos: porba hajló alázatossággal adta meg magát és balsorsában még szerencse, hogy bukásában legalább olasz, mert legalább nemzeti maradhatott.

De a hanyatlás nagy, a bukás óriási. A műkincsek garmadája meg van, de a minek méltó keretűl összehalmazták: az önálló állam, az önmozgó erejű reszpublika, a híres aristokrata társadalom, a világkereskedelem központja az mind nincs többé, — nincs Velen cében.

S szt.-Márk tornyáról kiüzve erre a tengerből kinövő palotasorra, erre a lelketlen testre, testetlen ruhára: nem látunk semmi mást, csak rest bennszülöttet, tolakodó ciceronét és unalmas utazót, bámesz szeműt. A tengerről hiányzanak a hadihajók, a Márk térről az idegen követek s hazai főnemes-ség, mindenünnen pedig az erő. És ha a Márk templom tornyában azt kérdezzük: mi tette ezt? a beszédes, lágy, izgatató olasz szellő, úgy a történelem felel: erős volt ez a nép és hatalmas lett, hatalmas volt és dugszdag lett. Az erő szerezte a hatalmat, a hatalom szerezte a kincseket. De megbukott, mert az erő elpihent és vagyonnal toborzott maga védelmére zsoldos álerőt. Ez már nem volt igazi erő, mint a paróka nem a mi hajunk. Nem volt önerő.

Ez csak mankó vala. A mint lemondunk a jogról, hogy járjunk a magunk lábán: lemondunk a

kétezer év előtti Trajanusi Dáciát. — A hires Opitr Márton, a német költészet megújítója, az ünnepektől protestáns tudós, versben énekel Traján mezejéről s egy szusz alatt az Ompolyt megteszi Apulnak. Traján ott lakó nyelvokonai hogyne lettek volna kedvet hát tovább is így énekelni?

Egész és féltudósok addig-addig emlegették Dáciát, míg velök együtt a nép is hinni kezdett annak jogosultságában s megesküdnek reá, mint szent örökségére. Jelszóvá lett a 40-es évek szomorú küzdelmeiben.

Ha tekintetbe vesszük, mily kifogástalanul ragaszkodnak a máramarosi és bihari oláhok hazájukhoz; ha figyelembe vesszük, hogy az ember hazájának szeretetével születik e földre: nem lehet az erdélyi románok magyarellenes magatartását, sőt gyűlöletét másképpen megérteni, mint a fentebb idézett földrajzi szavak és kifejezések által okozott fogalomzavarból, hogy t. i. ők annyi hazai törvénnyel szemben más határok között, más nevek alatt látják és szeretik hazájukat. Innen a különálló törekvések politikai vallási és nemzetiségi tekintetben. Pedig számlál tagjai közt nemcsak nevük után egykor volt magyarokat, hanem magyar nemességgel kitüntetetteket is! De hát az ő hazájuk a „volt Erdély“, mert ez jobban megfelel a „rég Dáciának.“ Azon innen az ő hazafiságuk legfőlegb néma semlegességben nyilvánul. De csak általában van ez így; mert a Lukácsok és tanítóüldöző esperesek működési tere azon innen esik.

Csak még ezzel kapcsolatosan egyet. A szatmári „Széchenyi Társulat“ pályázatot hirdetett a néptanítók részére. Az igazgatósági jelentésekben ezek állanak:

„Nemsokára a pályázó tanítók élesen lettek megtámadva az erdélyi oláh lapokban.“

„Az első pályázati év fényes eredményei, melyek társulatunknak ösztönül szolgáltak a pályázatok lehető terjesztésére, felkeltették ügyünk ellenégeinek féltékenységet s azoknak sikerült a gör. kath. (szamosújvári) iskolai fenhatóság beavatkozását megnyerni s ez utón lettek az oláh néptanítók saját fenhatóságuk által a pályázattól eltiltva.“

„Politikai hatóságaink, a megye és a város értesülve ezen eseményekről, nem késték azonnal érellyes felterjesztésekkel figyelmeztetni a kormányt az oláh felekezeti kebelében végbemenő államellenes cselekményekről.“

„Az éles küzdelem, mely e felett szükségképen keletkezett, teljében felderítette a helyzetet és kimutatta az országnak, hogy a komoly felhívás nagyon is megokolt, napfényre kényszerítette a dákóromán állam bontó célzait és előkészítette a talajt azon országos mozgalomra, mely már közművelődési törekvésekben nyilvánul és oly hatalmas hullámokat ver.“

Azért hát „adjuk vissza a szavaknak saját jelentéseiket.“

Ne beszéljünk holt frázisokban, hanem beszéljünk az előszeretettel nyelvén és követeljük, hogy a meddig a magyar apostoli király jogára ér, mindegyik magyarul beszéljenek.

Falusi.

Lehetőségről is, hogy úgy járassunk. Az izmok összehúzódásuk s az idegekben megindul a sorvadás processusa.

Mankóval nem lehet versenyt futni: ime Velence romlásának titka. Egyideig bevált az idegen erő, sőt alkalmasnak látszott új hódítások eszközül. De az első, nálánál erősebben nemzeti szellemű ellenség: tönkretette s a mit nem tett meg fél Európa és Lajos király, megtette Dória. Önjerejével küzdő korszakában száz vereséget dicsően kiállott, de midőn kiveszett a nemzeti harci szellem és nemzeti bátorság, egy csatavesztés rombadöntötte. Egy a nemzet fiaiból álló hadsereg, bárhol szétfut, mindig összeverődhetik: zsoldos haderőnek nincs visszafutás. Az önjert viszsza lehet szerezni, mint a hogy a madár szárnya újra kinő: a mankó lehet erős, a mankó lehet rendkívüli, — de a kiktől elvették, összeesik.

Bizony a Márk templomán állva is azt tartom én: a mely állam elég szerencsétlen arra, hogy más állammal összekötve legyen kényszerült keresni a haladás útját, az az állam siámi ikertársával együtt már félig mankóra állt.

A kérdés csak az: vajjon odafelejleszti-e a hatalom, a kormány, a társadalom azt a nemzetet, hogy fél mankóját ellökhesse, mielőtt a társaság végleg elmaradt volna a világverseny ma már szédítő rohamában, — avagy közel hozza azt az időt, a melyben a másik láb is mankóra szorul?

Az a kérdés: azt fogjuk-e énekelni, hogy: „Hajdának rendületlenül“, avagy azt, hogy: „Füül llium!“

Dr. V. Zs.

Mi az a massage?

— Egy kis ismertetés —

Több oldalról lettem interpellálva, hogy mi az a massage-gyógy mód? mi az a svédgyógyászat és testgyógyászat? mire való? milyen bajoknál alkalmazandók? mivel jár ezeknek az alkalmazása? stb.

Engedje meg tisztelt szerkesztő ur, hogy a közérdeklődés némi kielégítésére ez útnak látszó, de gyógy-eredményei folytán oly rohamosan terjedő gyógymódról egyet-mást elmondjak.

Az erömvüi gyógy mód, nem új, sőt nagyon is régi keletű. Ha indiaiak „Susnuta“ nevű könyve mely sok évszázaddal Krisztus előtt íratott becses utmutatásokat tartalmaz az erömvüi gyógymódról, ugyszintén a chinaiak legrégibb könyve „Cons-Fon“ terjedelmes, szakavatott leírásokat és magyarázó rajzokat közöl, hogy miképen kell „testgörbüléseket“ rándulások és más sebészeti bajokat gyógygymnastika“ által kezelni. Hires ókori görög orvosok, mint Demokritos, ki azt az alapigazságu nyilatkozott tevő, hogy: „mens sana in corpore sano“ (egészséges lélek, csak egészséges testben lakozhatik), továbbá Herodikus, Hippokrates, Ascepiades és sok mások, végre római tudósok mint Celsus, Galenus és többen behatóan foglalkoztak a gyógy móddal. A 16. és 17. században: Menenius, Borelli, Püllner, Tissot, Banklay, dr. Pravaz még ma is nagy tudományos értékkel bíró munkákat írtak az erömvüi gyógymódról.

A mai divó és napról-napra nagyobb kiterjedést és elismerést hódító gyógy mód megalkotója a svéd nemzetségű Ling Péter Henrik volt. Linget az erömvüi gyógy mód művelésére a véletlen vezette; ugyanis 1804-ben a kopenhágai egyetem tanulója lévén, két francia emigráns vívó-termében vívási leckéket vett.

A vívási testgyakorlat alatt karja egy régibb idő óta fenálló csúszos hűdéből kigyógyult. Látna ezen meglepő gyógyulást, tanulmány tárgyává tette a gyógyeredményt. Első sorban bonctant, élettant és más természettudományokat tanult; felkutatta a görögök és rómaiak a tárgyra vonatkozó iratait és gyakorlatilag alkalmazta kutatásainak eredményét. Alig várt eredmény koronázta fáradozását. Bátoritva sikerei által, dacára a sok, kivált orvosi oldalról elébe gördített nehezségeknek, 1813-ban Stockholmban felállíthatta gyógyintézetét. Rövid időre, mindenféle gondolkodásu ember özönlött előadásaihoz, hogy elajátítsák hamar nagy hírre vergődött gyógy módját, de egyszersmind számtalan beteg is, kik gyógyultan terjesztették Európa minden műveltebb államában Ling gyógy módjának csodás eredményeit.

Az eredmények hideg logikája megpuhította az orvosi rendeket is és csakhamar alakult svéd, angol, német erömvüi iskola.

Kisebb eljárásai változásokkal, vagy eltérő beosztásokkal, de lényegileg ugyanaz maradt.

Nálunk Magyarországon dr. Dollinger Gyula egyetemi magántanár volt az első egyike, ki szaktudományos alapon iparkodott úgy előadásai, mint iratai által a „massage“-t orvosi körben terjeszteni, nagyban buzdítva és támogatva dr. Markusovszky egyetemi tanár által. Dr. Dollinger „Massage“ című munkája előszavában következőket mondja: „Hazánkban, különösen a vidéki orvosok közül kevesen alkalmazzák a massaget, pedig ez egy oly gyógyító beavatkozás, a melynek nem kell egyes speciális kezeiben maradni, hanem minél előbb az orvosok közkincsévé kell lennie. A speciálisnak privilegált terrainumát mindíg olyan betegségek képezendik, a melyek ritkábban lépnek fel és azon gyógyító beavatkozások, a melyek ritkábban vétetnek igénybe; ezekben az általános gyakorlat tag mezején mozgó orvos elegendő gyakorlattal és jártassággal nem bírhat. A massagenak ma már oly tága a működési tere, hogy annak gyakorlatára az orvosnak naponként van alkalma, naponként van szüksége.

Mi hát tulajdonképen a massage?

Pusztá kézzel végzendő, erömvüi uton, anyag által anyagra ható gyógykezelés, ritkább esetekben támogatva erömvüi készülék által. Az erömvüi beavatkozás lehet simogatás, dörzsölés, gyúrás, ütögetés, mozgás, stb., a mint az élettani működésében megzavart szerv és bántalom követeli, vagyis a gyógy szer — mert nem egyéb, mint kézzel nyújtott gyógy szer, — épp oly szigorú, praecis adagolást feltételez, akár a gyógytárból rendelt. Mivel a mint emez csak is a kísérletek útján meghatározott alakban és adagban érvényesíti gyógyhatását, úgy amaz is csak abban az alakban alkalmazva, melyben a szigorú kórjósolat indikálva látja, felel meg a kitűzött célnak. Nem szabad p. o. ott gyurni, hol esetleg ütögetni kell, míg viszont ott ütögetni, hol mozgatni kell.

Hogy milyen bántalmaknál alkalmazandó az erömvüi gyógy mód sikerrel, ez szigorúan az orvos hatáskörébe tartozik.

Alkalmaztatik az erömvüi gyógy mód:

- 1) A gerincoszlop, mellkas, csövescsontok és láb angolkóros elgörbülésnél;
- 2) izületi lobos folyamatok és azok következményeinél;
- 3) izmok és idegek rheumatikus bántalmainál;
- 4) könnyű hűdések, idegesség és féloldali fejfájásoknál;
- 5) idült gyomor és bélhurtnál;
- 6) Általános gyengeség, vérszegénység, elhízás és számtalan más bajoknál.

Dr. Döri Ferenc.

Vidéki levél.*)

Kraszna, 1889. szept. 16.

Tekintetes szerkesztőség!

Már nem újság, hogy postajáratunkat — nem tudom kinek vagy kiknek kedvéért és előnyeért egy

*) Múlt számunkból térszűke miatt kimaradt, Szerk.

nagy vidék órási hátrányára — bölcsezen megváltoztatták. Ma már újra hosszasan tárgyalni felesleges volna a meennyiben a szérmes vidék kérelme, melyben a régi postajáratot visszaállíttatni kéri, a megyei közgazgatási bizottság előtt van. Hogy ott mit fognak hozzá szólni nem tudom, de azt igen, hogy nemsokára a régi menet leendő újra életbe léptetve. De nem is lehet az máskép. Habár szerintem most már megkellené várni a közlő telet, hogy így annál jobban kitünjék a csúcsa-vármező-zilahi posta utnak, mir közlekedési szempontból is tarthatatlansága, hogy így ugyanazok lennének kénytelenek a régi postajáratot kérni, kik titkon az új utat kieszték. No de ma a meglepetések korában élünk!

A postajárat fölötti boszánkodásunkat feledtetni némileg az itt működő Gáspár Jenő jól szervezett kis ezintársulata.

Eddig már több régi és legújabb asziműveket adtak elő félig felt házak előtt mindannyit szép sikerrel. A közöny, melylyel találkoznak, nem lohasztá kedvüket. A közönség lassan, nagyon lassan kezd belemelegetni pártolásukba.

Sajnos, eddig alig egy-két felt ház volt. A „Sárga csikó“ című népsziműben érdekes kísérletet tett Nagy D. ur mint vendég az árendás zsidó szerepében. Alakítása kitűnő volt. A közönség többször hivta lámpák elé.

„Fehő Klári“ népsziműben újra egy műkedvelővel, Szilágyi Károly ural találkozunk, szerepében otthonos, játékában kifogástalan volt. Szóval most azok, kik színházba járnak — élvezhetnek.

A színdarabok sok oldalúságával maga az igazgató Gáspár Jenő mutatta, ki úgy a salon, mint népsziművekben kellőleg megállja helyét. Nejét mint drámai hősnőt élveztük. Mint aszerelmes Könyves; a comikai szerepekben Lipsey Judit és ifj. Gáspár magasának ki. Röviden szólva — dicséret nélkül — olyan társulat a mely kényesebb igényeket is kielégíthet. Mint halom fölünk Zsibóra készülnek, hol talán melegebb pártolásban fognak részesülni; de meg is érdemlik.

Végül mint újdonságot megemlítem, hogy Kraszna barom vásárterét, mely eddig a közlő belterületén volt, ministeri rendeletfolytán a közlő nyugoti szélére helyezték, mely által mint a kereskedők mondják, érzékeny veszteséget szenvednek. A mi bizony úgy is pangó kereskedelmünkre elég szomorú. — Most egyéb újsággal nem szolgálhatok; de jövőre többet és mulatságosabb dolgokról.*)

Busmagyar.

Különfélek.

* Gyászhi. A következő gyászjelentést vettük: „Juhász Erzsébet, Juhász József, egy a maga, mint neje Kovács Eszter és leányuk Hermin; Juhász Katalin, férj. Lengyel Lászlóné, a maga, férje és gyermekei: József, Róza, Gizella és László, valamint a testvérgyermekek, mint a közeli és távoli rokonok nevében fájdalommal tudatják, a jó testvér, nagybátya és rokonnak Juhász Lajosnak, 1848—49-iki honvédnek, folyó 1889. évi szeptember hó 25-én, életének 57-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos kimulását. A boldogultnak földi maradványai f. é. szeptember hó 27-én d. n. 4 órakor fognak a rom. kath. anyaszentegyház aszertartási szorint az anyaföldnek átadatni. Mely végtisztességtételre rokonai, barátai és ismerősei meghívotnak. — Az engesztelő szent mise áldozat pedig szeptember 28-án d. e. 8 órakor fog az Egek Urának bemutatattatni. Béke poraira!“

* Beküldetett. A f. hó 21-én tartott rendkívüli városi közgyűlésre egy interpelláció jelentetett be az óvoda belételeire és vezetésére vonatkozólag. Az interpelláció bizonyos ígéretek tétele miatt visszavonott. Mi nem akarjuk elsielni a dolgot; de ha az interpellációban foglalt úgy a szülők és érdekeltek javára annak idejében el nem intéztetik, az interpellációt a maga egész terjedelmében a nagy közönség elé fogjuk adni.

* A kiadod-nevelési kiállítás október 15-én véget ér. Az érdekes kiállítás meglátogatására ismételve felhívjuk olvasóinkat. A sok tanuságos dolgon kívül, mely e kiállításnak főkép orvosi s etnográfiai csoportjában van a mely külföldi tudósok figyelmét is nagyban felkeltette, igen sok itt az érdekes látni való. A kiadod-nevelési kiállításból láthatjuk először többek között, hogy a magyar ipar mily nagy haladást tett már a gyermekjátékok készítésében. A nagyszabepi faipariskola, Zahora aszéluknál gyermekjáték készítő tanműhelye s mindenek felett Maugoch bárfai intézete oly csinos magyar jellegű tárgyakat készítenek, hogy valóban kár minden kraicárért, melyet külföldön készült gyermekjátékokért kiadunk, melyek épen nem ügyesebbek, nem tartósabbak s mindenek felett drágábbak, s nem magyar jellegűek. Hasonlóképp nagy haladást tüntet fel a kiállítás a gyermek ápolásra vonatkozó iparcikkek tekintetében. A nagyérdékű kiállítást eddig is tízezernél többen látogatták, nagyon óhajtanó, hogy a bezárás előtt minden művelt szülő felhasználja tapasztalatok gyűjtésére ezt a ritka alkalmat, melyhez hasonló eddig nem volt, s ezután is bizonyynyal évekig nem lesz. Belépti díj 24 éves korig, tehát gyermekeknek s ifjaknak 10 kr., felnőtteknek 20 kr., oly csekély összegek, melyek senkit sem gátolhatnak meg, annyival kevesebbé, mert a kiállítás a főváros egyik központján, a volt Beleznay-kertben, a nemzeti színház mellett van.

* Betőrése lopas. A f. hó 22-ike és 23-ika közötti éjszakán ismeretlen tettesek Fábry József helybeli kereskedő raktárának a Balkányi-féle korcsma felőli ablakzárát lefejeztve, az üzletből több ruhafélt eltolváltottak. A tulajdonos szerint az eltolváltott ruhák között van egy világos drappszin kockás posztó férfi kabát, csikos drapp bélséssel; négy öltöny posztó férfi ruha drapp és barna színű clott bélséssel. Három db. Mikádó rövid férfi kabát sárgás drapp színű sima szövét, kockás bélséssel, pettyes plüsch gallérral; — ezen kívül különböző posztó nadrágok és posztó férfi öltöny. A rendőrség megejtette a szigorú elővizsgálatot, sőt letartóztatás is történt, de mindez ideig a tettes kilétét felfedezni nem sikerült. A kár mintegy 100—120 fitra rug.

*) Hát a tüzlőtő-testület szervezése még mindig késedelmezik? Ennek okáról szeretnénk hallani valamit. Szerk.

* **Elvesztett csomag.** Mike Imre perecseni föld-birtokos vasárnap, a reggeli órákban a ft. minorita-rendi háztól a Zipfinger Péter cukrász üzletéig egy csomagot vesztett el, melyben értékes arany tárgyak is voltak. Vasárnap lévén, a jövő-menők sűrű tömegében valaki gyorsan fejtette a csomagot s mindez ideig nem kíváncsított a „beesületes megtaláló” tisztességes címét kiérdemelni, a mennyiben a rendőrségnél jelentést nem tett. Megnehezíti a vizsgálatot azon körülmény, hogy a káros nem jelentkezett a rendőrségnél, hogy a csomag tartalmáról részletesebb leírást nyújtson.

Irodalom.

— Az „Ellenzék” előfizetési felhívását mai lapunk hirdetései rovatában olvasóink figyelmébe ajánljuk. Erdély ügye és a hazafias elvek mellett 10 év óta folytatja már a függetlenségi lap a küzdelmet lankadatilapul és kitartással. E küzdelemben a hazafias magyar közönség pártfogása lehet a segítség, mely a szent ügyet, melynek szolgálatába szegődött — diadalra juttatja.

— Egyes jobb munkák, valamint egész könyvtárak készpénzen megvételnek. Ajánlatok Dobrovsky Ágost könyvkereskedőnek Budapest, IV. egyetem u. 2. küldendők.

— A Singer és Wolfner könyvkiadó cég kiadásában immár 4 év óta megjelenő „Egyetemes Regénytár” legújabb két kötete Lettneff P. „Anjuta” című regényét tartalmazza. Vasvári Armin jeles fordításában. A minden részletben kitűnő jellemfestés, a szép nyelvezet, az életnek általában és különösen az orosz nép- és főrangú életnek hű esetelése és az a páratlan ügyesség, melylyel szerző a mesészövés egyes azálait a legérdekesebb módon kuszálja össze, hogy aztán meglepő éleslátással bonyolítsa le, méltán az újabb regényirodalom egyik kiválóbb helyét biztosítja Lettneff ezen regényének. — E két kötettel az „Egyetemes Regénytár” befejezte pályafutásának IV. évfolyamát. Az V. évfolyam — ép úgy mint az eddigiek — 18 kötetet fog adni 3—4 heti időközökben; minden egyes kötet csinos vázalkotásban és 50 krajcárnyi fölötté olesó árban jelenik meg és a hazai s külföldi irodalom legjelesebb termékeit fogja hozni. Az „Egyetemes Regénytár” kiadóhivatala (Andrássy-ut 10. sz. a.) előfizetéseket is elfogad és pedig bérmentes megküldéssel együtt 20 kötetre 10 frt, 10 kötetre 5 frt és 6 kötetre 3 frtjával.

— A Pesti Hírlap, demokratikus irányu politikai napilap, közkeveltségünél fogva valóban nem szorul dícséretre vagy ajánlatásra. Az új évnegyed húszöbön nem mulasztathatjuk meg sem el, hogy meg ne említsünk egyet-mást abból, mit e lap szerkesztősége velünk közöl. A Pesti Hírlap különös súlyt helyez a hír-szolgálatra; mit bizonyít az is, hogy e lapnak van leggazdagabb hír és távirat-rovata. Napi híreinek nagyobb részét is vidéki tudósítói sürgönyileg küldik meg, mert a levélbeli tudósítást ma már nem tartják elég gyorsnak. S az is érdekes adalék a hírlap irodalom rohamos fejlődésének történetéhez, hogy — a mi szintén unikum — a Pesti Hírlap immár rendszeres havi fizetésben részesíti a nagyobb vidéki városokban levő rendes tudósítóit. Ez a fizetés 25—50 frtig terjed s tudósítókat még folyton szerződtet. Így eléri a lap, hogy eredeti tudósítások dolgában egy más ujság sem versenyezhet vele. Három előkelő bécsi lappal (Neue Freie Presse, Neue Wiener Tagblatt és Presse) áll olytán összeköttetésben, hogy azok szerkesztői a saját eredeti távirataikat megsüggönyzik a Pesti Hírlapnak is s így a legérdekesebb politikai híreket a legelőkelőbb külföldi lapokkal egyidejűleg hozzátja. **Belmunkatársai** a legjobb nevű politikusok, publicisták, tárcasírók s a legkipróbáltabb journalisták. — hogy tárcái a legjobban megválogatvák, közismert dolog. Negyedévenként **több regényt és novellát** közöl. Ad kéthetenként **zeneműlekkletet és sorsolási tudósítót** is, (két oly melléklet, melyet egyedül a Pesti Hírlap nyújt előfizetőinek.) **Szerkesztői üzeneteinek** mindig élénk és tartalmas rovata máris országos híri kedveltségre kapott. **Mutatószámokat egész hétig küld ingyen a kiadóhivatal** (Budapest, nádor-utca 7. sz.), hova az előfizetési pénzek is küldendők; még pedig negyedévre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr.

— (Uj lap.) „Budapesti Ujság” cím alatt Hentaller Lajos országgyűlési képviselő, a 48-as függetlenségi párt eleveit valló politikai napi lapot indít, melyet az országos függetlenségi és 48-as párt támogat, s mely f. évi október hó 1-én indul meg. Előfizetési ára: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr, egy óra 85 kr. Megrendelhető a kiadóhivatalnál Budapest, IV. ker. rostély-utca, Károly kaszárnya épület.

— „Magyar Közmondások Könyve” című terjedelmes munkán dolgozik Sirisaka Andor pécsi tanító. Szerző — mint ő azt velünk tudatja — eddig körülbelül 7000 válogatott magyar közmondást és példabeszédet gyűjtött össze, betűrendben csoportosította és rövid magyarázatokkal kísérve azokat. Hogy műve lehetőleg az összes magyar közmondásokat foglalja magában, az ország több vidékeire irt s a lapok útján is fölkeri — legkivált a vidéki papságot és tanítókat, — hogy minél többen legyenek segítségére munkájának. Küldjék be hozzá a vidékükön ismert s főleg a nép ajkáról ellesett magyar közmondásokat, lehetőleg legrövidebb magyarázatokkal, legkésőbb f. évi október 31-ig. A „Magyar Közmondások könyve” legkésőbb 1890. január első felében elhagyja a sajtót. (Ára 1 frt előfizetésére.)

— Ország-Világ. Október-December szerkeszti Benedek Elek. Az „Ország-Világ”, e legnagyobb és legszebb magyar képes és szírirodalmi lap, mely Benedek Elek gondos szerkesztésében évről-évre nagyobb kedveltségnek és elterjedésnek örvend, az évvel fennállásának tizedik évfolyamába lépett. Sokkal szebb mult áll e lap mögött, sémhogy hangzatos própamra volna szüksége. Az „Ország-Világ” rendszeres tartalma: egy eredet és egy fordított regény több novella, tárcák ismeretterjesztő közlemények s nők részére „Nők Világa” címen egy gondosan szerkesztett rovat, melyben számos divatkép dívatlevél, háztartási kertészeti teendők s egyéb nőket érdeklő apróságok vannak közölve. Az „Ország-Világ” előfizetői évenként hat művészi becsú- és színnyomatu műmellékletet kapnak s ezen kívül minden évben jelen meg külföldi képes lapok elődjára egy rendkívüli ünnepi szám, melyet még

nem előfizetők csak 50 kr-ért szerezhetnek meg, a következő évi új előfizetők is ingyen kapják egész éven át. Ilyen volt 1888-ban a karácsonyi ajándékú színtűnnepi szám, mely a képviselőház ötven főt tagjának arcképét közli s ugyanazok nagyvárdeki dolgozatait, novelláit és hasonmáival. Megjegyezzük, hogy a nagyvárdeki számhoz a benne levő művészi képek kivül (Litzner-Mayer, Kaulbach stb.) egy nagy szabású színnyomatu műmelléklet is volt csatolva (Thuman: „A színelm tavasza”), azon kívül egy csinos népdal-zongorára s hogy e számot úgy közvetlen a kiadóhivatalnál, mint bármely hazai könyvkereskedés útján meg lehet rendelni. Közöljük néhányank nevét az e számba közleményeket adott képviselők közül. Nevezetesen Jókai, Csernányi, Mikszáth, Vadnai, Podmanický, Ábrányi, Kaas, Hegedűs, Visi, Beksic, Láng, Falk, Grünwald, Apponyi, Szathmáry, László M., Asbóth, Berzevicy, Weckerle, Helfy, Irányi, Illés, Bálint, Grecsik stb. E nagyvárdeki számot az 1889-ben belépő előfizetők ingyen. Az „Ország-Világ” munkatársai a régebbi és újabb író nemzedék legjelesebbjei. Ez idő szerint folyik P. Szathmáry Károly „A szép püspök” című érdekfeszítő regénye s mellette egy rendkívül érdekes angol regény. Tanítók és tanítónők 10 frt helyett 8 frttal fizethetnek elő az „Ország-Világ-ra” melyet s frt-ért rendelhetnek meg az „Egyetértés” és „Budapesti Hírlap” előfizetői is. A szerkesztőség nagy gondot fordít a talány rovatra is s a talánymegfejtő előfizetői közt hetenkint értékes könyvetek, stb. sorsol ki. Mutatószámok kíváncsára ingyen küldetnek. Előfizetési feltételek: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr, Egy óra 85 kr. Egyes szám 20 kr, Füzet (kettős szám) 40 kr. Az „Egyetértés”-sel együtt rendelve egész évre 28 frt, félévre 14 frt, negyedévre 7 frt. A „Budapesti Hírlap”-pal együtt rendelve egész évre 22 frt, félévre 11 frt, negyedévre 5 frt 50 kr, egy óra 1 frt 90 kr.

A „Budapesti Hírlap”-ot, mely Csukási József és Rákosi Jenő kiadóhivatalonok szerkesztése alatt kilencedik esztendejét éli Magyarország legkedveltebb és legelterjedtebb lapjává avatta a közönség pártfogása. Ártatlannak tetsző elterjedését a hazai olvasó közönség óriási megszáporodásán kívül a lap olcsósága teszi. A legszegényebb ember is adhat naponként egy számért négy krajcárt, hogy tájékozást szerezzen a politikai, társadalmi és művészeti események fölől. A „Budapesti Hírlap”, mely naponként 28—30,000 példányban forog közökzen, oktatva szórakoztat, mialatt hű értesítéssel szolgál a világnak minden nevezetesebb eseményről. De előmozdítja a lap terjedését teljes politikai függetlensége is, mely lehetővé teszi, hogy minden kérdésben a részrehajlatlan tiszta igazság szempontjából ítéljen s úgy a pártokat, mint a kormányt szabadon bírálja. De a „Budapesti Hírlap” nemcsak politikai, hanem irodalmi és művészeti kérdésekben is megőrizti teljes függetlenségét. A hírek gyors és hiteles közlése is sokat lendített a „Budapesti Hírlap”-on, mely csak táviratokra annyit költ, a mennyi harminc évvel ezelőtt egy-egy magyar lapnak egész évi költsége volt. A tudósítóknak jól szervezett kara résen áll az ország minden pontján, hogy ellássa hírekkel a „Budapesti Hírlap”-ot. Európában seholsem történhetik nevezetesebb dolog mellyről, másnap már kimérítő jelentéssel beszél a „Budapesti Hírlap”. A külföldi városokba is rendszeres levelezők vannak s a hova szükséges, oda külön tudósítókat küld el szerkesztőségi tagjai. A „Budapesti Hírlap” napról-napra arra törekszik, hogy minél szorosabb kapcsolatot teremtsen közte és olvasói közt. Bekapogat minden nap a magyar családokhoz, dícsér vagy dorgál, óv vagy figyelmeztet, de mindig őszinte szóval, a hogy egy tíz éves jóbaráthoz illik. A szerkesztőségnek tizenhárom belföldi tagja állja össze naponként a „Budapesti Hírlap” különböző rovatait s a külmunkatársak díszes csoportja segíti a lapot sokoldalú földatának sikeres megoldásában. Szakkérdésekben első rangú szakemberek mondják el véleményüket a „Budapesti Hírlap” hasábján s az eszmék tisztázása végett tért enged a szerkesztőség az átvételt elterő nézeteknek is. A „Budapesti Hírlap” reudes cikkírói Kaas Ivor báró, Rákosi Jenő és Balogh Pál s a magyar politikai élet kitünőjei közül is többen szoknak e lap révén a közönséghez. A vezérelkek irányozmánya a magyar nemzeti politika, a magyar nemzeti állam, s ennek mindent alárendel a „Budapesti Hírlap”, de ezt nem rendeli alája semminek. A tárcarovatban, mely szintén erőssége a lapnak, a belföldi tárcasírókon kívül Herman Ottó és Eötvös Károly is igen sokszor gyönyörködött a „Budapesti Hírlap” közönségét. A helyi rovatok szakavatott kezében vannak s híven tükrözik vissza ezerféle változataiban a fővárosi életet. Regény-csarnokában, az idén két magyar, két angol és egy orosz regényt közölt a „Budapesti Hírlap” s legújabbban megszerzte jelentékeny áldozatok árán Ohnet Györgynek, a most legnépszerűbb francia regényírónak Utolsó szerelem című regényét, melynek közlést szept. 25-én kezdte meg. E regény tele van érdekfeszítő fordulatokkal s méltó társa a kitűnő író korábbi híres alkotásainak, Serge Panine-nak és a Vaszvárosnak. Az idegen lapok közül a „Budapesti Hírlap” közli legelőbb. A francia eredeti is csak karácsonyi táján jelenik meg a párisi könyvpiacon — Az országgyűlés megnyitása elé fokozott érdeklődéssel néz a közönség s a „Budapesti Hírlap” nagy gondot fordít arra, hogy a képviselőháznak úgy nagy vitáit, mint kisebb epizódjait híven adják elő tudósításai s a nyilvános jelenetek mellett a folyóscok titkáiról is bőven referáljanak. Különböző minden rovata jeles olvasmányokat, gondosan megírt, magyar zamatú közleményeket kínál, nem pedig léha plétykákat, melyek megmérgezik a kedélyt és üresre teszik a szívet. — Az előfizetési feltételei: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetéseket legelőszérűbben postautalványnyal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hírlap” kiadóhivatalnak, IV. kerület, kalap-utca 16. sz.

A 30,000 példányban megjelenő „Budapesti” című képes politikai napilap, mely immár a XIII-ik évfolyamát futja, — évről-évre nagyobb elterjedésnek örvend. Ma már annyi példányban jelenik meg, hogy két rotáció gépen nyomják, a mi hírlapirodalomban valóban páratlanul álló eset. A „Budapesti” e szokatlan elterjedését egyrészt határozott nemzeti független irányának és kitűnő tudósításainak, másrészt pedig eredeti rajzok után készült képeknek köszönheti. A „Budapesti”, — nem csinalva két kulacsos politikát, mint az mai napság már a hírlapirodalomban is szokásos, — nyíltan és kitartóan Magyarország teljes állami függetlensége és önállósága mellett küzd. Azt akarja, hogy legyen önálló vámtérelünk, nemzeti hadseregünk, saját bankunk, külön külképviseletünk; szóval oda törekszik, hogy hazánk minden idegen beavatkozástól menten saját maga intézhesse államügyeit. S e törekvésében politikai életünknek olyan kitünőjei támogatják, mint Irányi Dániel, Ugron Gábor, Madarász József, Thaly Kálmán, Polónyi Géza, Tors Kálmán, Petrich Ferenc, Lukács Gyula, Orbán Balázs, Tóth Ernő, Enyedi Lukács, Mezei Ernő, stb., kikről ismételtelen hozott már a „Budapesti” nagyvárdeki közleményeket s a kiknek ígéretét bírja a szerkesztőség, hogy a lapot szellemileg továbbra is támogatni fogják. De a „Budapesti” nyíltan bevallott politikai irányának szilárd és következetes megtartása mellett arra is kiváló gondot fordít, hogy olvasói úgy a hazai, mint a külföldi nevezetesebb eseményekről gyors és megbízható értesítést nyerjenek. E végből olyan levelezői kart szervezett, a minő egy lapnak sincs. Csak itt az országban 254 rendes levelezője van a „Budapesti”-nek. E mellett állandó tudósítókat tart Bécsben, Belgrádban, Bukarestben, Konstantinápolyban, Párisban, Pétervárott, Rómában, Szófiában, Zágrábban és New-Yorkban. A párisi kiállításra külön állandó tudósító és rajzoló küldött a „Budapesti”. — Turinban, Kossuth Lajos nagy hazánkfa külön is fogadta ez év nyarán a „Budapesti” rajzolóját, kitől több eredeti ruiz vár megjelenésre. — A szórakoztató olvasmányokra szintén nagy súlyt helyez a „Budapesti”. — Tárcá-rovata élénk és változatos; a mit eléggé igazol az is, hogy a közelmúltban irodalmunk majd mindegyik jeles felkeresté dolgozataival a „Budapesti”-ot. — Költeményeket hozott: Ábrányi Emilől, Bartók Lajostól, Illés Bálinttól, Inocdi Edeztől, Kiss Józseftől, Komócsy Józseftől, Kistelek Edétől, Koroda Páltól, Ney Ferenc től, Luby Sándortól, Pósa Lajostól, Petri Mórtól, Revicky Gyulától, Várady Antaltól, stb. — Tárcákat írtak: Ábrányi Károly, Bródy Sándor, Degré Alajos, Erdélyi Gyula, Haller József gr., Muray Károly, Porzoltó Kálmán, Sebők Zsigmond, Sziklay János, Tolnai Lajos, Vay-Sándor gr., stb. Regényére hasonlóképp mindi kiváló gondot fordít a „Budapesti”, arra törekedvén, hogy ne csak érdekfeszítő, hanem irodalmi szín-

vonalon állók is legyenek, a mire nézve különben elég kezes-séget nyújtanak állandó regényírói, u. m. V. Gaál Károly, Murai Károly, Mártonty Frigye, — sziklai János, Mátrai B. Béla, Tolnai Lajos, stb. Ezek mellett a „Budapesti” folyvást három regényt közöl egyszerre, sőt midőn közlődnök anyaga megengedi, négy regényt is közöl, mint azt a nyár folyamán is tette. — Ezekon kívül „Uj Budapest” cím alatt vasárnaponként humorisztikus hetimelléklet csatoltatik a főlaphoz egészen ingyen. E humorisztikus melléklet kifigurázza a politikai és társadalmi élet ferdeségeit, hoz jóízű adomákat, tréfás megjegyzéseket; végül pedig minden héten egy-egy talányt közöl, a melynek megfejtői között értékes jutalmoknyelveket sorsol ki. — Ha még tudjuk, hogy e lap „Kis Gazda” rovata egy a mezőgazdaságra, mint az ipariügyekre kiváló gondot fordít s a „közgazdaságot” — a többi lapoktól eltérőleg — alként kezeli, hogy az bárki által könnyen megérthető: úgy bátran elmondhatjuk, hogy a „Budapesti” — mely tényleg a legolcsóbb lap hazánkban, — minden tekintetben alkalmas arra, hogy minden magyar család állandó látogatója, házi barátja legyen. Előfizetési ára egy óra csak egy 1 frt; negyedévre 3 frt; félévre 6 frt; egy évre 12 frt. A „Budapesti” előfizetői még a következő kedvezményben részesülnek: Aki egész évre előfizet s az előfizetési összeget (12 frt) egyszerre küldi be, az a „Budapesti” Nagy Képes Naptárárt ingyen, a ki félévre előfizet s az előfizetési összeget (6 frt) egyszerre küldi be, az a „Budapesti” Kis Képes Naptárárt ingyen vagy a Nagy Képes Naptárárt 40 kr-ért, a ki negyedévre fizet elő s az előfizetési összeget (3 frt) egyszerre küldi be: az a „Kis Képes Mese-naptár” ingyen vagy a Nagy Naptárárt 50 kr-ért, vagy a Kis Nap árt 25 kr. kedvezményes ár mellett fogja kapni Mutatószámokkal bárkinek legyen szolgál a „Budapesti” kiadóhivatala. IV. ker., Sarkantus-utca 16. sz. a.

A „Kis Ujság” hazánk legolcsóbb politikailag független néplapja. — Jelszava: „Népélet és független Magyarország”. Van benne jó vezérelkek, a legfontosabb politikai hírek, érdekes helyi és vidéki közlemények a legkimerítőbb tudósításban 2 érdekfeszítő regény, stb. Előfizetési árak: 1 óra 75 kr; egy negyed évre 2 frt 25 kr; egy fél évre 4 frt 50 kr. — Mutatószámokat ingyen küld a „Kis Ujság” kiadóhivatala, Budapest, IV. ker., Sarkantus-ut 8. sz.

Szerkesztői üzenetek.

B. J. Bpest „Sz” ez az az ugynevezett „fővárosi levél”. Egy kicsit bele markolsz még (a politika óvatos mellőzéseivel) a társadalmi, irodalmi, művészeti dolgokba, felszerezted egy kis pikáns szószszal... Ennyi az egész. Ezt a jövő számban adjuk Reményünk van, hogy ebben a gúnyban töled élvezhető dolgokat kapunk. Levélben többet. Osk türelem!

B. M. Sz. Cseh Valahára! Egy kis jó próza — vig, érdekes apróság — is elkélne. Azt a sokat ígért „borzost” hosszú levelet is szeretnők már látni. A küldeménytér. köszönet!

A. A. Nyárad. Utban van már a cikk? Közelebb írunk.

Üdvözlét!

L. M. A cikk csakugyan azért nem jött, mert „nem állja meg a sarat”. Pedig milyen sár van most felénk!

CSARNOK.

Ostobaság.

(Sablonszerű napló-történet.)

Két napló.

Mindkettő elegáns, drága jószág. A könyvkötészet reméke. Gazdag könyv, melynek selyem lapjait az unalom óráiban szokták forgatni, mint büvös bibliáját a varázsló, hogy visszaidézzék a multat.

Az egyik egy fiatal uré, a másik egy hajnal-szép kisasszonyé.

Titkon lopva libbentsük föl a könyv fedelét s tekintsünk bele...

A fiatal ur hazaért.

Nem hozott üdülést az esteli sétáról. Még hevesebben zugott a feje, még erősebben lüktetett a vér halantékái és a baloldala körül.

Mit cselekedett?

A mint ott a sűrű, süsög lombok labirintusában kigyózó ösvényen ballagna, a futó fényugár egyszerre egy előtte haladó villó alakra röp-pent. Rögtön megismerte.

Hogyne ismerte volna meg, mikor örökké magával hordozza mosolygó photographiáját a szívében.

Régóta ismeri, régóta kiséri már azt az édesen bimbózó leányt, azt a kis királynőt, a ki abban az alacsony, külvárosi házikóban húzza meg magát s bizonyosan kézimunkája után él.

Oh, de bizonyára cherubinok állanak őrt az ajtaja előtt, a kik kitiltják onnan a csalogánydalolás idejében odalopózkodó csabot...

És ő, a vakmerő, az eszeveszett most mit cselekedett?

Féktét lerázott, sziporkázó vére által üzetve, oda lépett a hölgyhöz, szemtelen, heves imádat sugalta lázas bókokat mondott neki s végre följárlotta karját — a hazakisérésre.

A hölgy persze, a durván érintett ibolya piruló haragjával támadt reá:

— Uram!!!

Mennyi fenség volt testtartásában, mennyi le-sújtó megvetés a hangjában!

Hephaistos, ez az Aetna kebelében izzadó jámbor görög kovács soha életében nem kovácsolt össze annyi villámot Jupiter számára, mint a mennyi most ezekből a felragyogó szemekből az ifjura lövelt.

Önmagát átkozva tért haza.

Megsértette imádata tárgyát! Megbecstelenítte előtte önmagát.

S epés haraggal, dühtől reszkető kézzel, erőszakos vonásokkal karcolta be naplójába: „Ma egy óriási ostobaságot követtem el”...

Ízgatottan, remegve tért haza a kicsi.

Futott — miért?

Nem birt nyugodtan pihenésre térni.

Mit cselekedett?

Egy hűséges apród sompolygott utána, egy délceg, de előtte megalázkodó alak, ki őt annyira szerette...

S ő vad haraggal támadt rá, elutasította, hogy tán soha se mer felé közeledni többé.

Ugy érezte magát, mint a szomszjas őz, a ki

hosszas, égő epedés után végre bőséges, üde forrásra lel, ahol torkoskodva eléghetheti ki belsejében izzó, gyötrelmes szomját.

Mennyire le volt sujtva az ifju . . .

Porba dőlt az ártatlanság előtt, azzal vádolva magát, hogy azt sárral dobta meg . . .

S a bibor arcu, odaliszk természetű fiatal teremtes boszankodva sietett íróasztalához, hevesen föltárta naplóját s perczegő tolla nyomán e szavak születtek a lágy, sima, fehér papíron:

„Ma egy óriási ostobaságot követtem el! . . .
Eduárdó.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Nagy László.

Társ-szerkesztők:

Csák Alajos és Hulimka Sándor.

HIRDETÉSEK.

Előfizetési felhívás

az

„ELLENZÉK“-re.

Az erdélyi részek legelterjedtebb napilapjára: az „ELLENZÉK“-re van szerencsénk felhívni a n. é. közönség figyelmét. Lapunk 10 év óta áll a nagy közönség érdekeinek szolgálatában a függetlenség zászlója alatt.

E zászlóra jelmondatul a szabadság van felírva: Szabadon és függetlenül harcoltunk a nemzeti jogok mellett küzdelemben; szabadon és függetlenül szolgáltuk a nagy közönséget!

Sujtottuk a bünt és a gázságot; védelmeztük az erényt, az igazságot!

Mint erdélyrészi lap, kiváló gondot fordítottunk mindig Erdély ügyeire s e kis hazarész érdekei mellett ezután is buzgó kitartással fogunk küzdeni.

Azon az uton fogunk haladni ezután is, a melyik a független Magyarország felé vezet; azt a zászlót lobogtatjuk fenn, a melyekre Magyarország függetlensége van felírva.

A ki szereti az igazmondást, a szabadságot és vágyik hazánk függetlensége után: az zászlónk mellé sorakozik és követni fog minket.

„ELLENZÉK“
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	16 frt.
Félévre	8 frt.
Negyedévre	4 frt.
Egy óra	1 frt 50 kr.

Előfizethetni bármely naptól kezdve. — Az előfizetések Kolozsvárra, az „Ellenzék“ kiadóhivatalának küldendők.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Nádor-utca 7. sz.

PESTI HIRLAP

Legelterjedtebb, legkedveltebb és amellelt legolcsóbb magyar napilap.

Kormánytól és pártoktól független, demokratikus irányu politikai napilap.
Szabadelvűség és függetlenség minden irányban: az a jelszó, melyhez hű maradt, immár 12-ik éve, mindig.

És hű marad ezentúl is.

Küzkedveltség tekintetében vetélytárs nélkül áll.

Kétségtelenül a legbővebb és változatosabb tartalmu az összes napilapok közt.

Zene- és csejései mellékleteket egyedül a „Pesti Hirlap“ ad előfizetőinek.

Mutatványszámokat

egy levelező-lapon nyilvánított óhajra egy hétig ingyen és bérmentve küld a „Pesti Hirlap“ kiadóhivatala (Budapest, Nádor-utca 7. sz.)

Előfizetést kezdeni a hó bármely napjától lehet. — Az előfizetési pénzek a „Pesti Hirlap“ kiadóhivatalába küldendők.

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt. | Fél évre 7 frt. | Negyedévre 3 frt 50 kr. | Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Összetévesztések kikerülése végett csakis PESTI Hirlap irandó cím gyanánt.

Összetévesztések kikerülése végett csakis PESTI Hirlap irandó cím gyanánt.

„Zacherlin“

A LEGKITÜNÖBB SZER MINDEN ROVAR ELLEN.

E kiválasztott különlegesség meglepő erővel és gyorsasággal megsemmisít minden kártékony férget lakásokban, konyhákban épen úgy, miként házi állatainkon, istállóknak s növényeken, üvegházak és kertekben. Valódi minőségben eredeti üvegekben névaláírással és védjeggyel kapható. A mi laza papirosban adatik, az sohasem „Zacherl“ különlegesség.

Valódi minőségben kaphatók:

Szilágy-Somlyón: Ruszka Ignác és Fábry József kereskedő uraknál. — Szilágy-Cseh: Donogán Albert urnál. — Tasnádon: Dulka Elek gyógyszerész urnál. — Zilahon: Bikfalvy testvéreknél. — Zsibón: Harmath Márton urnál.

J. ZACHERL, Wien, Stadt, Goldschmiedgasse 2.

12-12